

3. Shust N. Ukrainian higher education / N. Shust // International Initiatives, Washington, DC, 2009, page 15-21.

4. Shust N. Bridging the Gap Between Internationalization and Multicultural Education / N.Shust // American council on education publications on, Washington, 2009, page 43-55.

5. Шуст Н.Б. Компетенції – основа поступального розвитку освіти / Н.Б. Шуст // Наукові праці Національного авіаційного університету: Серія "Юридичний вісник "Повітряне і космічне право" – № 1(14) 2010.– 96 с.

УДК 340.1(043.2)

Шуст Н.Б.,
д.с.н., професор,
Кушнір Т. В.,
студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАКОНІВ ЯК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Проаналізувавши систему нормативно правових актів України, звертаємо увагу на один із видів нормативно правових актів, а саме на закон та його класифікацію. Адже саме класифікація законів привертає увагу щодо дослідження та визначення проблематики. Українське законодавство виділяє конституційні закони та звичайні закони. В свою чергу за значенням і місцем у системі законодавства закони можна поділити наступним чином: Конституції; Конституційні закони; Звичайні (поточні) закони; забезпечуючі (оперативні) закони;

Закон як один із видів нормативно-правових актів належить до основних джерел права у системі нормативно правових актів нашої правової системи, та має серед них вищу юридичну силу. Закон – це нормативно-правовий акт, що приймається в особливому порядку органом законодавчої влади або референдумом, має вищу юридичну силу і регулює найбільш важливі суспільні відносини. Саме на закони припадає найбільший обсяг правового регулювання, оскільки жодне інше джерело права не має настільки широкої сфери застосування та регулятивних властивостей.

Проблеми класифікації законів присвячені дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців: С. С. Алексєєва, А. М. Колодія, Г.І. Дутки, О. Ф. Скакун, М. В. Цвіка та багатьох інших. Незважаючи на те, що про-

блема класифікації законів не є новою для юридичної науки, вона не знайшла однозначного, загальновизнаного вирішення, а окремі підходи до класифікації законів є предметом наукової дискусії.

Більшість авторів у якості основної класифікації законів наводить поділ законів на конституційні та звичайні. Однак, при цьому, критерії для цієї класифікації зазначаються різні: юридична сила [1, с. 285], ступінь значущості для життя суспільства [2, с. 519], значення і місце в системі законодавства [3, с. 321].

Крім того, серед вчених немає єдності і в тлумаченні поняття "конституційні закони" та "звичайні закони". Так, М. Н. Марченко зазначає, що до конституційних законів належать конституції, закони, що вносять зміни і доповнення до конституції та закони, необхідність прийняття яких прямо передбачена у конституції. Звичайними законами є закони, для прийняття або зміни яких не передбачений особливий порядок.

О. Ф. Скакун до конституційних законів відносить лише закони, на які посилається конституція або необхідність ухвалення яких прямо передбачена чинною конституцією, та закони, якими вносяться зміни, доповнення до чинної конституції; конституція становить окремий, самостійний вид законів.

За часом дії виділяють постійні закони (закони, розраховані на тривалий (необмежений) строк дії) та тимчасові закони (закони, прийняті на визначений у часі строк дії). Особливим видом є надзвичайні закони – акти, що приймаються за надзвичайних обставин і призупиняють дію чинних у відповідній сфері нормативних актів. Такі закони покликані забезпечити безпеку громадян у разі війни, катастроф, епідемій, необхідності захисту конституційного ладу при спробі захоплення державної влади шляхом насильства тощо

За суб'єктом законотворення закони поділяються на прийняті народом шляхом референдуму та прийняті парламентом.

За ступенем впорядкованості закони поділяють на кодифіковані – нормативні акти, затверджені законами, в яких на науковій основі узагальнюються і систематизуються норми права, що регулюють певну групу суспільних відносин. Та поточні або тематичні – несистематизовані законодавчі акти.

Останню групу законів можна назвати комплексними, оскільки предметом їх регулювання є неоднорідна сфера суспільних відносин.

Враховуючи, що комплексні та спеціальні закони, як явище правової дійсності притаманні для всіх галузей, підгалузей або інститутів права в Україні, вітчизняні закони за предметом правового регулювання можна поділити на:

- спеціальні закони (регулюють окрему однорідну сферу суспільних відносин і є джерелом права для однієї галузі, підгалузі або інституту права). При цьому спеціальні закони можна поділяти також на два види: приватні (регулюють приватноправові відносини, наприклад Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України) та публічні (регулюють публічно-правові відносини Закон України "Про центральні органи виконавчої влади);

- комплексні закони (регулюють окрему неоднорідну сферу суспільних відносин і тому є джерелом права для декількох галузей, підгалузей або інститутів права, що, відповідно є комплексними, наприклад: Господарський кодекс України, Закон України "Про банки і банківську діяльність".

З метою ефективного використання безлічі законів, що виникають, необхідно однозначне розуміння їх видів, загальних і специфічних ознак, співвідношення між собою. Питання ефективності національного законодавства особливо загострюється за умов, коли система суспільних відносин ще недостатньо стабільна й потребує впорядкування державою. Воно є особливо актуальним для України, яка перебуває на перехідному етапі розвитку, що супроводжується реформами суспільних і державних інститутів. Одним із важливих чинників забезпечення ефективності законодавства є якість закону України як головного, найважливішого джерела права в системі законодавства. Якість закону значною мірою залежить від того, наскільки його зміст враховує необхідність регулювання відповідних суспільних відносин, наскільки правильно цей зміст визначений з позиції юридичної техніки.

Література

1. Загальна теорія держави і права : підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. ; [за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина]. – Харків : Право, 2009. – 584 с.

2. Марченко М. Н. Теория государства и права : учебник. – 2 изд., перераб. и доп. – М. : Велби ; Проспект, 2004. – 640 с.

3. Скаун О.Ф. Теория держави і права: підручник / О.Ф. Скаун. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.

РОЗДІЛ 2

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку Української держави роль транспортної галузі зберігає своє основне значення. Враховуючи територію України, знаходження її на значних відстанях енергетичних, промислових і сільськогосподарських ресурсів, питання підвищення ефективності функціонування транспортно-логістичного комплексу України в рамках розвитку її економіки й, як наслідок, ріст політичного впливу України на світовій арені перебуває в сфері пильної уваги українських політиків, підприємців і законодавців. Очевидно, що оптимізація діяльності української транспортної системи неможлива без розробки відповідного комплексу нормативно-правових актів. Вочевидь, ця документація повинна всебічно враховувати особливості сфери транспортної діяльності, концепції сучасного українського транспортного права, сутність, специфіку та місце транспортного права в системі права України.

Загальновідомо, що науково структурована система права є орієнтиром для законодавця, сприяє вдосконалюванню правової регламентації різних сфер суспільних відносин. Аналіз чинного транспортного законодавства виявляє ряд проблем, у числі яких можна особливо виділити суперечливість нормативно-правових актів, їх неповноту, незавершеність формування законодавчого масиву, що регламентує сферу діяльності транспорту. Правове регулювання транспортної сфери повинне бути одним із пріоритетних напрямків в удосконалюванні системи законодавства України на сучасному етапі.

Сьогодні йде активний процес формування транспортного законодавства, постійно розширюється правозастосовна практика, але теорія транспортного права страждає від ряду невирішених проблем, багато принципів питань дотепер не одержали необхідного наукового обґрунтування й виявляють різні тлумачення в працях учених. У першу чергу мова йде про визначення поняття транспортного права України, його природі й місці в системі українського права. І це питання на сьогодні поки залишається невирішеним, дискусійним. Вирішення цього питання багато в чому може сприяти оптимізації процесу правового регулювання настільки важливої для економіки, життя держави й суспільства сфери господарської діяльності.